

«БЕКІТЕМІН»

«Дарын» РҒПО директорының м.а.

А. ҚАРҚҰЛОВА

2025 жылғы «19» *ноябрь*

**9–10 сынып оқушыларына арналған
жас тарихшылардың «Менің шағын Отаным» атты
республикалық интеллектуалдық конкурсының
ЕРЕЖЕСІ**

I. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Осы Ережелер жас тарихшылардың «Менің шағын Отаным» атты республикалық интеллектуалдық конкурсының (*бұдан әрі – Конкурс*) мақсаттарын, міндеттерін, өткізу тәртібін және бағалау критерийлерін айқындайды.
2. Конкурстың ұйымдастырушысы – Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің «Дарын» республикалық ғылыми-практикалық орталығы (*бұдан әрі – «Дарын» РҒПО*).
3. Конкурстың мақсаты – оқушылардың зерттеу және талдау дағдыларын қалыптастыру, тарихқа қызығушылығын дамыту, отансүйгіштік пен азаматтық жауапкершілікті тәрбиелеу, сондай-ақ туған өлкенің өткеніне және болашағына креативті көзқарасты қалыптастыру.
4. Конкурс жалпы білім беретін ұйымдардың 9–10 сынып оқушылары арасында өткізіледі.
5. Республикалық кезеңге әр облыстан, Астана, Алматы және Шымкент қалаларынан, «НЗМ» ДББҰ-дан, РББҰ-дан, «РФММ» КеАҚ-тан, «Бөбек» ҰҒПББСО-дан 4 қатысушы мен 1 жетекшіден тұратын команда құрылады. Команда құрамына 9 және 10 сыныптардан 2 оқушыдан ғана енгізіледі. Әр қатысушы Конкурстың бір номинациясы бойынша ғана жұмыс ұсынады.
6. Команда жетекшісі облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалалары білім басқармаларының, «НЗМ» ДББҰ, РББҰ, «РФММ» КеАҚ және «Бөбек» ҰҒПББСО-ның басшыларының бұйрығымен тағайындалады және Конкурс өтетін жерге дейінгі (кері қайтуын қоса алғанда) жолда және Конкурс өткізу барысында қатысушылардың өмірі мен денсаулығы үшін жауап береді.

II. КОНКУРСТЫҢ КЕЗЕҢДЕРІ

7. Конкурс үш кезең бойынша өткізіледі:
 - 1) аудандық (қалалық);
 - 2) облыстық;
 - 3) республикалық.

8. Әр кезеңде Конкурс екі турдан тұрады:
- I тур – тестілеу (30 сұрақ, 1 дұрыс жауап = 1 балл, ең көп дегенде – 30 балл. Тестілеу уақыты – 45 минут);
 - II тур – номинациялар бойынша жұмысты қорғау (ең көп дегенде – 70 балл).
9. Қатысушының қорытынды нәтижесі екі тур балдарының қосындысымен есептеледі (максималды – 100 балл).
10. Кезеңдерді өткізу жауапкершілігі келесідей бөлінеді:
- 1) аудандық (қалалық) кезеңді – аудандық және қалалық білім бөлімдері өткізеді;
 - 2) облыстық кезеңді – облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары, республикалық білім беру ұйымдары (бұдан әрі – РББҰ), «Назарбаев Зияткерлік мектептері» автономды білім беру ұйымы (бұдан әрі – «НЗМ» ДББҰ) өткізеді;
 - 3) республикалық кезеңді – РҒПО «Дарын» өткізеді.
11. Барлық кезеңдерге арналған тест тапсырмаларын РҒПО «Дарын» әзірлейді және оларды кейінгі пайдалану үшін өңірлік білім беру органдарына жібереді.
12. Әр кезеңді ұйымдастыру және өткізу үшін ұйымдастыру комитеті (бұдан әрі – Ұйымдастыру комитеті) құрылады.
13. Ұйымдастыру комитетінің функциялары:
- 1) Конкурстың тиісті кезеңін өткізуге үйлестіру және бақылау жасау;
 - 2) қазылар алқасының құрамын бекіту;
 - 3) қатысуға өтінімдерді қабылдау және тіркеу;
 - 4) Конкурсты өткізуге жағдай жасау (аудиториялар, техника, ұйымдастыру мәселелерін шешу);
 - 5) кезеңнің қорытындылары туралы ақпаратты өңірлік «Дарын» орталығына жіберу.
14. Ұйымдастыру комитетінің құрамына төраға мен мүшелер кіреді. Төраға ретінде аудандардың, облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары, РББҰ мен «НЗМ» ДББҰ-ның басшылары тағайындалады.
15. Конкурстың қазылар алқасы әр кезең үшін жеке құрылады.
16. Аудандық және облыстық кезеңдердің қазылар алқасының құрамын Ұйымдастыру комитеті бекітеді және оның құрамына мыналар кіреді:
- жоғары оқу орындарының өкілдері;
 - әдіскерлер;
 - тәжірибелі тарих пәні мұғалімдері;
 - білім басқармаларының өкілдері.
17. Республикалық кезеңнің қазылар алқасы құрамын «Дарын» РҒПО бекітеді және оған жетекші тарихшы-ғалымдар, ЖОО оқытушылары, тарихи білім беру саласындағы сарапшылар мен тәжірибелі педагогтар кіреді.
18. Қазылар алқасының функциялары:
- қатысушылардың конкурс жұмыстарына баға беру;

- қорғау барысында сұрақтар қойып сұхбаттар жүргізу;
- Конкурстың жеңімпаздары мен жүлдегерлерін анықтау;
- Конкурстың қорытындысы бойынша хаттамаларды толтыру.

III. КОНКУРС НОМИНАЦИЯЛАРЫ

9-сынып оқушылары үшін

19. «Менің өлкемнің тарихы мен мұрасы» (1 қатысушы, 9-сынып)

Формат: мультимедиялық презентация/бейнеролик + ауызша қорғау.

Техникалық тапсырма:

- 1) өңір тарихының негізгі кезеңдерін ашу (құрылуы, маңызды оқиғалар, мәдени ескерткіштер, мұрағат деректері);
- 2) маңызды тарихи нысандарды көрсету (ескерткіштер, археологиялық табылымдар, мұражайлар, сәулет өнері);
- 3) визуалды материалдарды пайдалану: фото, сызба, карта, құжаттар;
- 4) ауызша қорғауға 10 минут беріледі: 7 минуты – баяндамаға, 3 минуты – сұрақтар мен жауаптарға;
- 5) техникалық талаптар: презентация (PowerPoint/PDF) немесе бейне (MP4 форматында, FullHD, көлемі 500 Мб-тан аспауы тиіс).

20. «Менің өлкемнің символдары» (1 қатысушы, 9-сынып)

Формат: шығармашылық қорғау (коллаж, бейнеролик, мультимедиялық сүйемелдеуі бар эссе).

Техникалық тапсырма:

- 1) туған өлкені бейнелейтін нысанды (жануар, өсімдік, табиғи құбылыс, артефакт немесе жергілікті дәстүр) ұсыну;
- 2) таңдауын негіздеу (тарихи, мәдени немесе жеке маңыздылығы);
- 3) ауызша қорғауға 10 минут беріледі: 7 минуты – баяндамаға, 3 минуты – сұрақтар мен жауаптарға;
- 4) техникалық талаптар: бейнеролик MP4 форматында, суреттер JPG/PNG, презентация PowerPoint/PDF.

10-сынып оқушылары үшін

21. «Жасампаздар: менің өлкемнің тұлғалары мен батырлары» (1 қатысушы, 10-сынып)

Формат: мультимедиялық презентация + ауызша қорғау.

Техникалық тапсырма:

- 1) өңір дамуына үлес қосқан тұлғаны таңдау (батыр, қоғам қайраткері, ғалым, ағартушы);
- 2) оның қызметін және ол өңір мен ел үшін қандай маңызға ие екенін ашу;
- 3) техникалық талаптар: презентация PowerPoint/PDF, бейнеролик MP4, фото JPG/PNG;

- 4) ауызша қорғауға 10 минут беріледі: 7 минуты – баяндамаға, 3 минуты – сұрақтар мен жауаптарға;

22. «Ертеңгі менің өлкем: болашақ жобасы» (1 қатысушы, 10-сынып)

Формат: визуализациясы бар жобалық жұмыс.

Техникалық тапсырма:

- 1) өңірдің әлеуметтік, мәдени немесе инфрақұрылымдық дамуы жөніндегі идеяны ұсыну;
- 2) жобаны негіздеу (мәселе – шешім – күтілетін нәтиже);
- 3) визуалды сүйемелдеу: макет, презентация, инфографика, 3D-модель (қалауы бойынша);
- 4) ауызша қорғауға 10 минут беріледі: 7 минуты – баяндамаға, 3 минуты – сұрақтар мен жауаптарға;
- 5) техникалық талаптар: презентация PowerPoint/PDF, бейнеролик MP4, фото JPG/PNG.

IV. БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ (II тур – ең көп 70 балл)

«Менің өлкемнің тарихы мен мұрасы» номинациясы

- тақырыптың толық ашылуы – 20 балл;
- деректерді, фактілерді, құжаттарды пайдалану – 15 балл;
- логикасы, құрылымы және дәлелдемелері – 15 балл;
- ұсынудың ерекшелігі, мультимедиа – 10 балл;
- сөйлеу мәдениеті және қорғау – 10 балл.

«Менің өлкемнің символдары» номинациясы

- таңдалған символдың негізділігі – 20 балл;
- мәдени/тарихи мәнін ашудың тереңдігі – 15 балл;
- ұсынудың креативтілігі – 15 балл;
- визуалды материалдарды пайдалану – 10 балл;
- сөйлеу мәдениеті және қорғау – 10 балл.

«Жасампаздар: менің өлкемнің тұлғалары мен батырлары» номинациясы

- таңдалған тұлғаның өзектілігі мен маңыздылығы – 20 балл;
- дәлелдемелер, талдау, қорытынды – 15 балл;
- интерпретацияның ерекшелігі – 15 балл;
- визуализация (презентация, дизайн, безендіру) – 10 балл;
- сөйлеу мәдениеті және қорғау – 10 балл.

«Ертеңгі менің өлкем: болашақ жобасы» номинациясы

- мәселенің өзектілігі және жобаның мақсаты – 20 балл;
- ұсынылған шешімнің негізділігі – 15 балл;
- идеялардың шынайылығы мен жаңашылдығы – 15 балл;
- визуализация (макет, презентация, дизайн) – 10 балл;
- сөйлеу мәдениеті және қорғау – 10 балл.

V. ҚОРЫТЫНДЫ ШЫҒАРУ ЖҮЙЕСІ

- I тур (тестілеу) – мақсатталды 30 балл.
- II тур (номинациялар бойынша қорғау) – мақсатталды 70 балл.
- Қорытынды нәтиже – мақсатталды 100 балл.

VI. МАРАПАТТАУ

23. Жеңімпаздар мен жүлдегерлердің саны қатысушылардың жалпы санының 45%-ын құрайды. Бұл пропорция Конкурстың барлық кезеңдерінде сақталады. Қатысушылар I, II, III дәрежелі дипломдармен және грамоталармен марапатталады: аудандық (қалалық) кезеңде – аудандық және қалалық білім бөлімдерінің дипломдарымен, облыстық кезеңде – облыстардың, Астана, Алматы, Шымкент қалаларының білім басқармаларының, РББҰ мен «НЗМ» ДББҰ-ның дипломдарымен, ал республикалық кезеңде – Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің «Дарын» РҒПО дипломдары және грамоталарымен марапатталады.
24. Барлық қатысушыларға қатысқаны туралы сертификаттар беріледі.

VII. ҚАРЖЫЛАНДЫРУ

25. Республикалық кезеңге қатысушылардың жатын орны мен тамақтануы Конкурстың ресми өткізілетін күндері «Дарын» РҒПО есебінен қамтамасыз етіледі.
26. Қатысушылардың жолақысы жіберуші тараптың есебінен төленеді.
27. Команда жетекшілерінің іссапар шығындары (жолақысы, жатын орны, тамақтануы) жіберуші тараптың есебінен төленеді.
28. Әр өңірден тек бір ғана жетекшінің қатысуына рұқсат етіледі.

Ұйымдастыру комитетінің байланыс ақпараты

Ұйымдастыру комитетінің мекенжайы: индекс Z05K5K8, Астана қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 8/2, «Алтын Орда» БО, 1303-кеңсе, тел.: +7 (7172) 576-563, e-mail: info@daryn.kz